

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

PSICHOLOGINIS ATSPARUMAS IR JO VEIKSNIAI REPREZENTATYVIOJE LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ IMTYJE

Joana Butėnaitė-Switkiewicz

Vadovė - prof. dr Irena Žemaitaitytė

Pristatymas paruoštas pagal
podoktorantūros stažuotės projekto tyrimą
„Vyresnio amžiaus žmonių psichologinis atsparumas:
raiška ir patirtys iššūkių akivaizdoje“.
finansuoja LMT (Nr. S-PD-22-60) .

Šio tyrimo tikslas

išanalizuoti psichologinį atsparumą, jo veiksnius ir ryšius suaugusiųjų Lietuvos imtyje.

www.mruni.eu

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Tyrimas hipotezės

1. Vyrai yra psichologiškai atsparesni nei moterys.
2. Vyresnio amžiaus žmonės yra psichologiškai atsparesni, pasižymi mažesne subjektyvia savijauta ir mažesniu patiriamu stresu.
3. Išsilavinę, vedę, finansiškai saugūs asmenys pasižymi didesniu psichologiniu atsparumu ir subjektyvia gerove.
4. Suaugusiųjų psichologinis atsparumas teigiamai susijęs su subjektyvia gerove, asmeniniu pasitenkinimu ir asmeninio santykio su Dievu svarba, o neigiamai – su patiriamu stresu.

Metodika

Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa :

1003 respondentai.

18 metų ir vyresni.

atrinkta daugiapakopės tikimybinės atrankos būdu

asmeninis pokalbis respondento namuose

Metodai

Naudojamos svarstyklės:

Connor-Davidson atsparumo skalė (CD-RISC-10) (Connor and Davidson . 2003). (LT versijos „Cronback Alpha“ – 0,917)

Pasaulio sveikatos organizacijos gerovės indeksas (PSO-5) (LT versijos „Cronback Alpha“ – 0,918)

vienetinis streso matas (Salminen ir kt.. 2014). 1-5 balai Likerto skalėje (visiškai nepatiriu – labai dažnai patiriu)

Įtraukti klausimai:

sociodemografiniai: amžius, lytis, tautybė, išsilavinimas, pagrindinis užsiėmimas, gyvenamoji vieta, šeiminė padėtis, namų ūkio dydis, finansinės pajamos.

asmeninis pasitenkinimas (savimi / sveikata / asmeniniais santykiais / visu savo gyvenimu, saugumo jausmas kasdieniame gyvenime) (Cronback Alpha - 0,904) 0-10 balų Likerto skalė

asmeninio santykio su Dievu svarba:

1-5 balų Likerto skalėje visai nesvarbu – labai svarbu

www.mruni.eu

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Respondentų sociodemografinės savybės:

	Respondentai:	Procentai:
Lytis:		
Vyrai	457	46 %
Moterys	546	54 %
Amžius:		
18-34 metų	235	24 %
35-64 metai	514	51 %
65+ metai	254	25 %
Tautybė:		
lietuviai	895	89 %
lenkai	54	5 %
rusai	39	4 %
Kitos tautybės	15	2 %
Šeimos pajamos:		
Iki 1000 eur	240	24 %
1001 - 1799 eur	300	30 %
1900 eurų ir daugiau	246	25 %
Nenurodyta	216	21 %
Išsilavinimas:		
Aukštasis universitetinis išsilavinimas	172	17 %
Spec. vidurinis / kolegija	297	30 %
Vidurinis / nebaigtas vidurinis	533	53 %
Gyvenimo vieta:		
Didmiesčiai (Vilnius. Kaunas. Klaipėda. Šiauliai. Panevėžys)	422	42 %
Kiti miestai	261	26 %
Kaimai. miesteliuose iki 2000 gyventojų	320	32 %

www.mruni.eu

Palyginimas reprezentacinėje imtyje	Vidurkis	SD
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	24.74	7.33
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	52.35	18.80
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.68	1.00
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.96	1.90
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	6.50	2.19
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.93	2.04
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.85	1.81
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.89	1.87
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.31	1.13

www.mruni.eu

Palyginimas pagal lytį	Vyrai	Moterys	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	25.38	24.21	<0,05
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	52.94	51.86	>0,05
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.56	2.77	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	7.06	6.87	>0,05
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	6.70	6.32	<0,01
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	7.10	6.79	<0,05
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	7.06	6.67	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	7.08	6.73	<0,005
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.07	3.51	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal amžiaus grupes	18-34	35-64	65+	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	27.14	25.18	21.62	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	60,99	53.34	42.29	<0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.36	2.63	3.06	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	7.58	6.97	6.35	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	7.79	6.66	4.98	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	7.58	6.90	6.38	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	7.52	6.82	6.27	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	7.41	6.89	6.41	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	2.89	3.22	3.86	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal išsilavinimas	Vidurinis ir žemesnis	Spec. vid./ kolegija	Aukštasis	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	23.26	25.25	28.44	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	50.95	52.00	57.23	0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.79	2.65	2.39	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.70	7.06	7.56	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	6.31	6.47	7.13	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.72	7.02	7.42	0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.65	6.85	7.44	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.73	6.90	7.34	0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.31	3.31	3.35	>0,05

www.mruni.eu

Palyginimas pagal šeimos padėtį	Nevedęs/ neištekėjus	Gyvena su partneriu	Vedęs/ ištekėjus	Išsiskyręs /-usi	Našlys /-ė	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	27.24	24.61	25.31	23.31	21.12	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	61.90	54.74	52.19	48.51	42.90	<0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.35	2.69	2.63	2.82	3.09	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	7.48	7.15	6.96	6.51	6.47	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	7.70	7.11	6.45	5.94	5.02	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	7.31	7.01	7.11	5.99	6.32	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	7.43	7.01	6.93	6.27	6.17	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	7.62	6.93	6.92	6.45	6.25	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	2.89	2.88	3.40	3.25	3.90	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal užsiėmimą	Pensininkas	Bedarbis	Darbininkas	Ūkininkas	Namų šeimininkė	Studentas	Specialistas	Verslininkas	Vadovas	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	21.46	22.71	24.98	25.03	25.83	26.36	27.03	28.12	30.17	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	41.64	47.49	54.75	52.73	63.61	63.62	56.70	59.71	61.06	<0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	3.11	3.01	2.63	2.34	2.42	2.22	2.43	2.46	2.25	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.24	5.54	7.07	7.29	7.10	7.64	7.46	7.60	7.56	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	4.92	5.77	6.82	7.06	7.48	8.08	7.17	7.81	7.72	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.27	5.57	7.05	8.15	7.04	7.60	7.28	7.46	7.84	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.18	5.68	6.95	7.41	6.53	7.72	7.30	7.33	7.52	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.30	6.62	6.95	8.16	6.90	7.45	7.17	7.39	7.12	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.82	2.92	3.13	3.32	3.54	2.75	3.18	3.03	3.12	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal finansinę būklę	Bloga	Vidutinė	Gera	Nėra atsakymo	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	21.77	24.34	27.91	23.51	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	45.40	51.62	59.40	49.13	<0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	3.04	2.73	2.30	2.80	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	5.89	6.97	7.80	6.63	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	5.30	6.44	7.50	6.48	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	5.72	6.93	7.81	7.06	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	5.81	6.85	7.64	6.77	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.13	6.82	7.52	7.28	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.29	3.42	3.22	2.92	0,011

www.mruni.eu

Palyginimas pagal šeimos pajamas	Mažiau nei 1000 €	1001-1899 €	1900+ €	Nenuro-dyta	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	21.71	24.05	27.76	25.57	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	45.05	51.77	60.45	51.83	<0,001
Patiriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	3.07	2.75	2.21	2.68	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.17	6.76	7.77	7.16	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	5.25	6.34	7.54	6.94	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.10	6.75	7.69	7.21	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	5.99	6.67	7.70	7.07	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.35	6.72	7.43	7.10	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.63	3.30	3.10	3.21	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal namų ūkio dydį	1	2	3	>4	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	23.11	23.97	25.99	26.99	<0,001
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	48.00	49,90	56.71	58.12	<0,001
Patyriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.89	2.77	2.44	2.47	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.64	6.68	7.38	7.43	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	5.82	6.14	7.23	7.29	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.45	6.73	7.35	7.48	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.37	6.65	7.29	7.37	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.62	6.75	7.02	7.37	<0,001
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.50	3.40	3.06	3.15	<0,001

www.mruni.eu

Palyginimas pagal gyvenamąją vietą	Kaimas	Miestas	Did-miestis	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	24.87	24.89	24.55	>0,05
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	53.38	50.48	52.74	>0,05
Patyriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.78	2.86	2.49	<0,001
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.85	6.52	7.31	<0,001
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	6.50	6.01	6.80	<0,001
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.87	6.47	7.26	<0,001
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.86	6.38	7.12	<0,001
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.89	6.73	6.99	>0,05
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.25	3.50	3.25	0,011

www.mruni.eu

Palyginimas pagal tautybę	lietuviai	kiti	lenkai	*p*
Atsparumas [0-40 balų; mediana – 20]	24.64	25.55		>0,05
Subjektyvi gerovė [0-100 skalė; mediana – 50]	52.85	48.28		<0,05
Patyriamas stresas [1-5 skalė; mediana – 3]	2.67	2.75		>0,05
Pasitenkinimas savimi [0-10 skalė; mediana – 5]	6.97	6.84		>0,05
Pasitenkinimas savo sveikata [0-5 skalė; mediana – 5]	6.50	6.48		>0,05
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais [0-5 skalė; mediana – 5]	6.93	6.97		>0,05
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu [0-5 skalė; mediana – 5]	6.86	6.71		>0,05
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime [0-5 skalė; mediana – 5]	6.89	6.84		>0,05
Asmeninio santykio su Dievu svarba [1-5 skalė; mediana – 3]	3.28	3.60	3.94	<0,001

www.mruni.eu

Koreliacija	Subjektyvi savijautą	**Patiriamas stresas**	Pasitenkinimas savimi	Pasitenkinimas savo sveikata	Pasitenkinimas asmeniniais santykiais	Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu	Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime	Asmeninio santykio su Dievu svarba
Atsparumas	0,543**	-0,353**	0,423**	0,457**	0,378**	0,449**	0,402**	-0,111**
Subjektyvi savijauta		-0,487**	0,568**	0,592**	0,466**	0,554**	0,460**	-0,161**
Patiriamas stresas			-0,459**	-0,477**	-0,471**	-0,469**	-0,427**	0,070*
Pasitenkinimas savimi				0,665**	0,738**	0,798**	0,577**	-0,045
Pasitenkinimas savo sveikata					0,590**	0,636**	0,551**	-0,217**
Pasitenkinimas asmeniniais santykiais						0,761**	0,595**	-0,014
Pasitenkinimas visapusišku gyvenimu							0,647**	-0,056
Saugumo jausmas kasdieniame gyvenime								-0,153**

www.mruni.eu

Išvados (1)

1. Vyrams būdingas statistiškai didesnis atsparumas, pasitenkinimas sveikata, pasitenkinimas asmeniniais santykiais, pasitenkinimas visapišku gyvenimu, saugumo jausmas kasdieniame gyvenime, patiriama mažiau streso ir mažesnė asmeninio santykio su Dievu svarba nei moterims.
2. Vyriausia amžiaus asmenų grupė (65+ metų) pasižymėjo statistiškai mažesniu atsparumu, subjektyvia savijauta, pasitenkinimu sveikata, pasitenkinimu savimi, pasitenkinimu asmeniniais santykiais, pasitenkinimu visapusišku gyvenimu, saugumo jausmu kasdieniame gyvenime, didesne asmeninio santykio su Dievu svarba nei jaunesnės amžiaus grupės.

www.mruni.eu

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Išvados (2)

3. Turintys aukštąjį išsilavinimą, nesusituokę/ susituokę, užsiėmę vadovavimu, verslu ar studijomis, turintys geras finansines pajamas (gaunantys 1900+ €; 701 € vienam asmeniui šeimoje), gyvenantys 4 ir daugiau žmonių namų ūkyje didmiestyje, pasižymi statistiškai didesniu atsparumu, subjektyvia savijauta, pasitenkinimu sveikata, pasitenkinimu savimi, pasitenkinimu asmeniniais santykiais, pasitenkinimu visapusišku gyvenimu, saugumo jausmu kasdieniame gyvenime ir patiria mažiau streso.

4. Nustatyti statistiškai patikimi vidutinio stiprumo ir stiprūs ryšiai tarp atsparumo, subjektyvios savijautos, pasitenkinimo sveikata, pasitenkinimo savimi, pasitenkinimo asmeniniais santykiais, pasitenkinimo visapusišku gyvenimu, saugumo kasdieniame gyvenime ir patiriamo streso.

www.mruni.eu

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Išvados (3)

5. Tyrimo metu buvo nustatytos šios pažeidžiamos visuomenės žmonių grupės pagal žemus atsparumo, subjektyvios gerovės ir asmeninio pasitenkinimo rodiklius: vyresnio amžiaus žmonės (65+ metų), pensininkai, bedarbiai, turintys mažas finansines pajamas (gaunantys mažiau nei 1000€ arba 500 € vienam asmeniui šeimoje), išsiskyrę/ našliai (-ės), gyvenantys vieni vidutinio dydžio mieste.

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

www.mruni.eu

Ačiū už dėmesį!

Paštas: joana.but @gmail.com

Reseach Gate / Academia:

Joana Butėnaitė -Switkiewicz

Mykolo Romerio universiteto Ateities g. 20. Vilnius. LT-08303 Lietuva

www.mruni.eu

Mykolas I Romerio U universitetas

Mykolas Romerio universitetas